

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

30. TÝDEN (24.7.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Zvyšuje se škodlivost dřepčků rodu *Phyllotreta*, kteří nahrazují ubývající krytonosce a dřepčíka olejkového. Přibývá dospělců nové generace molice vlašovičnickové ze zelenin - napadené porosty zapravít co nejdříve po sklizni. Lokálně vyšší početnost zápředníčků, kteří se mohou brzy znovu přemnožit. Rizikové zůstávají třásněnky v cibuli i brukvovité zelenině, kam pravidelně naletují noví dospělci z okolí. Pokračuje slabší nálet mšic, m. zelná již někde škodí v hlávkách.

Brukvovitá zelenina - začínají dominovat klasičtí škůdci posledních let: dřepčci rodu *Phyllotreta*, molice a zápředníček, u kterých početnost stoupá. Krytonosců a dřepčíka olejkového ubývá, početnější jsou již jen místy. Pokračuje nálet třásněnek, které jsou rizikové hlavně pro zelí. Bělásci a naletující mšice jsou regulovány ochranou proti dalším škůdcům, stejně jako vrtalky. Končí kladení květilky, sucho jí nesvědčí.

Ostatní zelenina - mšic v polní zelenině ubývá, často jsou regulovány predátory a parazitoidy (ve sklenících mohou naopak kolonie mšic růst). Početnost třásněnek na cibuli v závislosti na intenzitě ochrany, začínající žloutnutí listů má jiné příčiny. Letos je více vrtalek na různých plodinách. Suché a teplé počasí podporuje svilušky, brzy mohou škodit i na polní zelenině.

Riziková: dřepčci, molice, zápředníček, krytonosci, květilka zelná, housenky bělásků, třásněnky, mandelinky, mšice, vrtalky, svilušky

Molice vlašovičnicková

- dospělci přibývá, migrace z řepky pomalu končí, zdrojem se stanou molice ze zelenin, napadené porosty zaorat co nejdříve po sklizni.

Monitoring - dospělci a vajíčka na spodní straně listů, při masovém přeletu jsou dospělci všude v krajině. Nezaměňovat s molicí skleníkovou (je menší a bez tmavých skvrn na křídlech), škodí ve sklenících, ale na polích se téměř nevyskytuje.

Ochrana - v závislosti na početnosti dospělců. U molice je důležité ošetřit co největší plochu spodní části listů, nekvalitní ošetření (např. nevhodné trysky s velkými kapkami) rozhodují o odlišnostech v napadení sousedících porostů různých pěstitelů.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- početnost se zvyšuje, někde již nejvýznamnější škůdce.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců.

Zápředníček polní

- přibývá dospělců, brzy začnou škodit housenky.

Monitoring - zelené housenky na spodní straně listů, mají tvar brousku (nejširší uprostřed). Při silném výskytu poletují dospělci v porostu. V letošním roce přetrvává z neznámých důvodů podprůměrná účinnost feromonových lapáků (početnost neodpovídá pozorovaným dospělcům v porostech ani poškození rostlin).

Ochrana - provádí se proti nejmladším housenkám.

Krytonosci a řepčík olejkový

- nálet slábne, ale místy zůstává počet dospělců vysoký. Výskyt jarní generace na řepkách byl rozvleklý, přílet brouků a riziko škod budou pokračovat.

Monitoring - dospělci často skryti v porostu. Při vysokém výskytu viditelné poškození listů i z horní strany, na spodní straně až několik dospělců.

Ochrana - cílit na dospělé před vykladením vajíček. Při vyšším výskytu škodí i dospělci žírem. Intenzivní ochranou v řepkách se vyselektovaly rezistentní populace k pyretroidům (nemusí fungovat), doporučuje se tankmix pyretroidu s acetamipridem.

Květilka zelná

- končí kladení 2. generace, suchá půda není pro líhnutí a přežívání larev příznivá, škody by měly být nižší.

Monitoring - bílá vajíčka na kořenovém krčku nebo na částech rostlin dotýkajících se půdy. Dospělci těžko odlišitelní od dalších neškodných dvoukřídlých v porostech.

Ochrana - vajíčka jsou kladena přednostně na mladé rostliny, starší porosty většinou nenapadá. Ochranu cílit proti dospělcům před vykladením vajíček nebo použít mořenou sadbu.

Housenky můr

- může škodit více druhů, na sledovaných lokalitách se vyskytují vzácně.

Monitoring - vajíčka na spodní straně listů i dalších částech rostlin, jednotlivě či v početných snůškách. Housenky nejčastěji na listech. Početnost dospělců vybraných druhů lze zjistit ze sítě světelných lapáků ÚKZÚZ.

Ochrana - ošetřuje se proti mladým housenkám krátce po vylíhnutí.

Mšice zelná

- pokračuje slabá migrace do porostů, tvoří se minikolonie, někde již škodí v mladých hlávkách, kde jsou ukryté před predátory.

Monitoring - okřídlení i bezkřídlí jedinci na spodní straně listů nebo ukryté v hlávkách.

Ochrana - většinou regulovány ochranou proti dalším škůdcům (molice, dřepčici...), částečně i užitečnými organismy. Mšice ukryté v hlávkách kontaktní přípravky nezasáhnou.

Třásněnky

- početnost v cibuli zůstává vysoká, v závislosti na ochraně. Pronikají do hlávek zelí, kde se v místě sání začínají tvořit nádorky.

Monitoring - tmaví i světlí dospělci a nymfy jsou ukryti mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částičky půdy/písku.

Ochrana - na cibuli při začínajícím poškození listů sáním, u zelí zabránit vniknutí do hlávek, kde jsou před účinky přípravků chráněny. Ochrana cílena na další druhy škůdců brukvovité zeleniny většinou reguluje i třásněnku.

Mandelinka bramborová

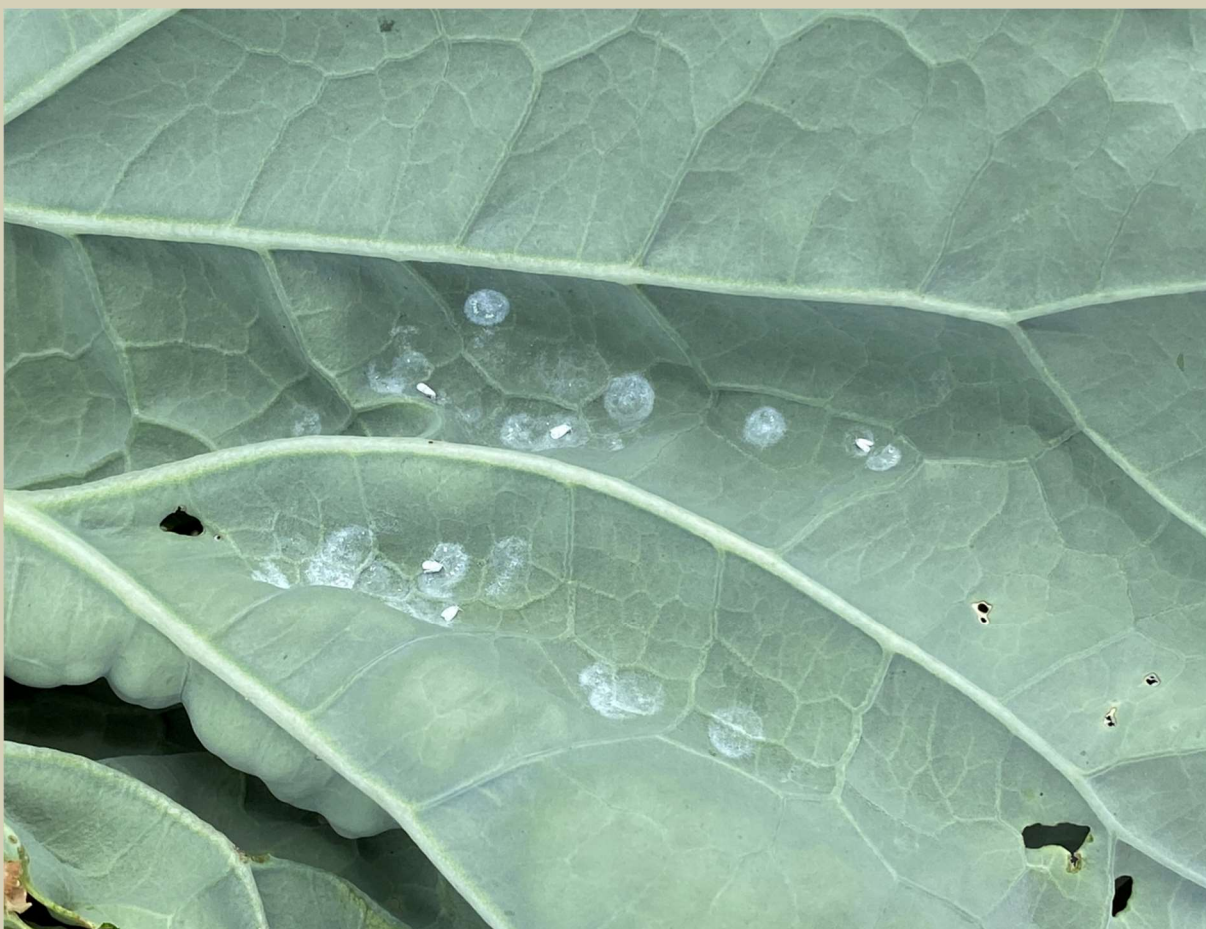
- sledování ukončeno, škodit může po celé letní období.

Užitečné organismy

- výskyt mšic láká do porostů predátory (pestřenky, sluněčka, zlatoočky) i parazitoidy (mšicomary). Při nízkém výskytu mšic dokáží regulovat jejich početnost bez nutnosti ochrany, ale záleží na poměru mšic a užitečných organismů. Larev pestřenek mnoho není, ale dospělců v okolí na květech je dostatek, místy jsou pestřenky nejhojnějším hmyzem. Pozvolna přibývá vajíček a dospělců zlatooček, larev je málo, nejspíše je hubí přípravky cílené na přemnožené škůdce. Na cibuli jsou občas dravé stuhatky (patří mezi třásněnky). Přes vysoký počet zápredníčků je výskyt jeho parazitoidů zatím nižší.

Desítky mrtvých dřepčků rodu *Phyllotreta*, bez ochrany dochází k poškození listů, na zakrytých výsadbách sítěmi jich je minimum

Molic přibývá, hlavním zdrojem se stávají porosty zeleniny

Nálet třásněnek do brukvovité zeleniny pokračuje, může být i několik dospělců na rostlinu

Vajíček bělásky řepového je v porostech relativně dostatek, ale díky intenzivní ochraně je housenek minimum. Škodit mohou na neošetřovaných zahrádkách.

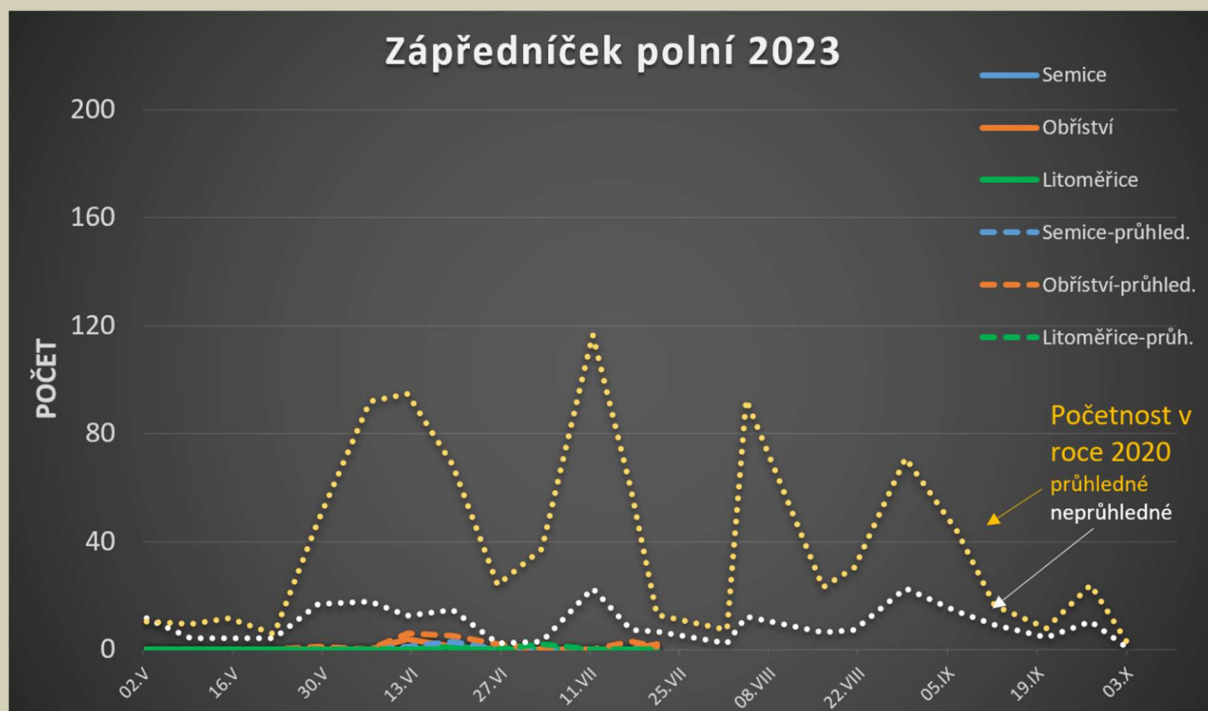
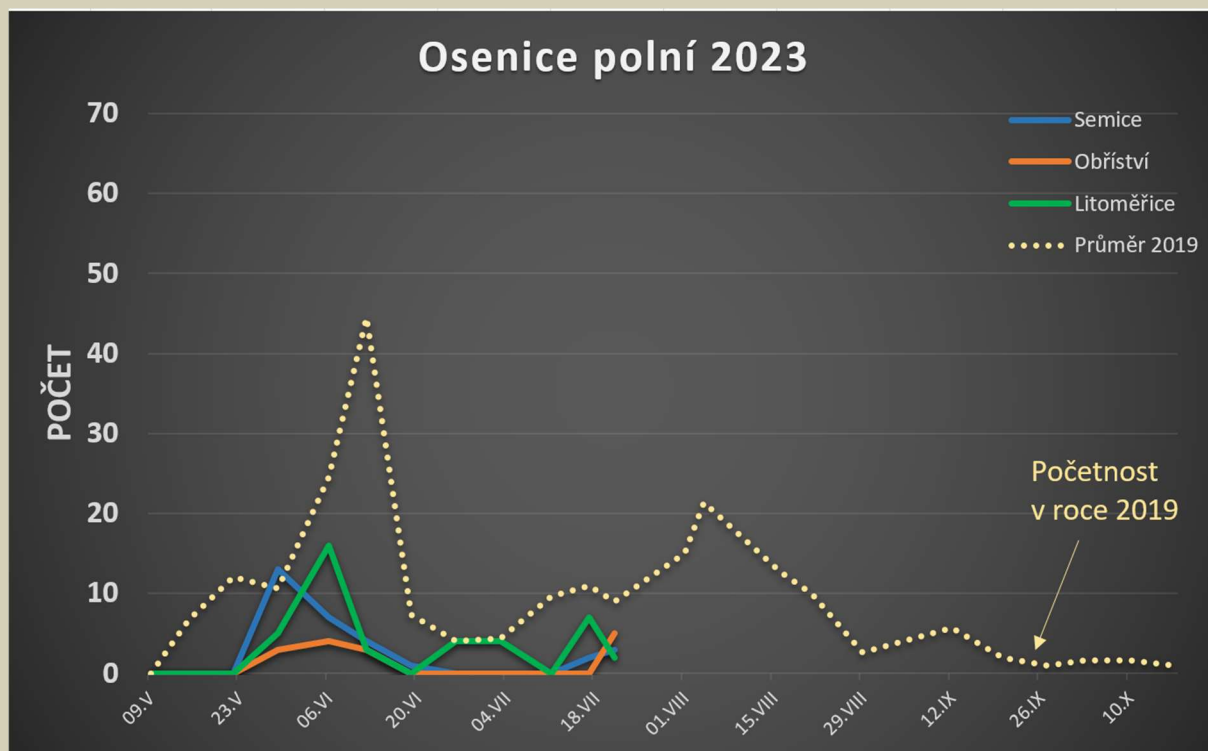
Pokračuje slabý nálet mšic, které jsou většinou regulovány ochranou proti jiným škůdcům nebo užitečnými organismy

Odchyt osenice polní a zápředníčka do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - pozvolný začátek letu 2. generace, početnost nízká

Zápředníček - dospělci nové generace přibývá, brzy budou škodit housenky, do lapáků z neznámého důvodu zatím téměř nelétají (odchyty neodpovídají výskytu)

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v roce 2021 (průměr ze všech 3 lokalit)
- konec letu 1. generace, početnost nízká

